

Ett sorgebud från Ruhnu.

Pastorskan Grönberg död genom olyckshändelse.

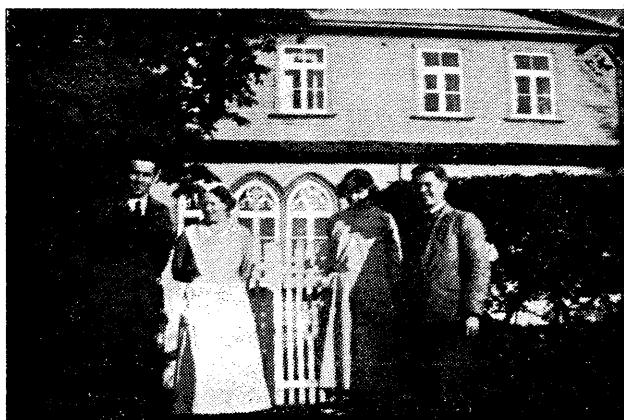
Från det just nu av vinterisen starkt isolerade Ruhnu nådde oss på måndagen ett sorgligt budskap. Ett kortfattat telegram till kontraktsprosten meddelade, att kyrkoherdens maka, fru Emelia Grönberg, natten till den 2 mars avlidit. Några närmare meddelanden stodo icke att erhålla och postförbindelse med Ruhnu finnes blott ett par gånger varje vinter.

På tisdagen erhöll emellertid Kustbon ett skriftligt meddelande från Ruhnu, av vilket framgår att fru Grönberg råkat ut för en olyckshändelse av allvarligaste slag. Brevet är daterat den 26 februari och omtalar i all korthet, att fru Grönberg kommit för nära elden i en ugn och fått sina kläder antända, varvid hon ådragit sig svåra brännskador. Det är alltså tydligt, att fru Grönberg avlidit till följd av dessa skador. Även kyrkoherde Grönberg och den yngsta dottern ha ådragit sig lindrigare brännskador vid försök att hjälpa.

Den sorgliga olyckshändelsen har givetvis väckt djup förtämning överallt, dit budskapet nått.

Fru Grönberg var 64 år gammal och född i Amerika av svenska föräldrar. Genom sitt lugna och gedigna väsen vann hon aktning hos alla, som hon kom i beröring med, och kommer säkert att saknas långt utom den egna familjens krets.

Vår lantbruksskola får erkännande av Jordbruksministeriet.

Från vänster: Rektor P. Byström, Husmor Fru E. Byström, handarbetslärarinnan frk. L. Einbluth och läraren V. Pöhl.

I „Uus Eesti“ av den 5 mars finna vi följande notis:

„Lantbruksskolan i Pürksi (Birkas) repar sig fort. Skolan reviderades i dagarna av Direktör Umarik vid Jordbruksministeriets skolavdelning. Härvid framgick att förhållandena vid skolan mycket raskt förbättrats. Det är att hoppas, att med ministeriets bistånd, alla fel snarast avhjälpas, som varit hindrande för skolans fram-

gångsrika verksamhet under föregående rektors tid. Från och med senaste höst förestås skolan av agronom Byström, från vilken tid skolans ställning steg för steg förbättrats.“

Lantbruks och folkhögskolan har under senaste åren berett S. O. V-s styrelse mycket arbete och många tråkigheter, och är det därför glädjande erhålla uppmuntrande ord från högre ort som intyg på att nedlagt arbete ej varit förgäves.

Svenskbybor åter från Kanada till Gotland.

Ytterligare två familjer med sammanlagt 17 medlemmar av den kontingent gammalsvenskbybor, som för sex år sedan utvandrade till Kanada, befinna sig i dessa dagar på återfärd till Sverige. Sällskapet lämnade New York den 24 febr. ombord på Drottningholm och anlände den 5 mars till Göte-

Kom ihåg Kulturfondens sparbössa!

borg, varifrån resenärerna omedelbart fortsätta till Gotland. Resan är förmedlad av prosten dr Per Pehrsson i Göteborg, vilken, sedan han erfarit de två familjernas nödläge, tagit initiativet till deras återbördande till hemlandet.

Rudolf Timmerman:

Framåt mot en ljusare framtid.

Folkomröstningen gick igenom med en överväldigande majoritet såsom även svenskefolket önskade det. Ännu en gång har Estlands befolkning visat, att den är mogen att tänka och handla fosterländskt, att den kan och vill handla enigt i farrans stund. Detta omdöme äro alla grannar i när och fjärran tvungna att ge om Estlands folk vare sig de äro fientligt eller vänligt stämda mot landet och dess politiska riktningar. I alla fall behöva ej några fosterlandsfientliga element inbilla sig att folkmassan i blindo följer och understöder deras förrädiska planer. Vi svenskar kunna vara stolta över denna vidsynthet, som råder bland svenska folket härute, och glada över den enighet, som ännu uppvisas. Nu följa i snar framtid valen till nationalförsamlingen. Då gäller det igen mer än någonsin att handla enigt om det skall kunna bli en svensk representant där.

Säkerheten för fredligt arbete och fredliga strävanden är nu återställd och det gäller därför att uppgöra arbetsplaner på längre sikt: jordägaren bör uppgöra fast plan för sina odlingar, för omordnandet av den förut odlade arealen och för nyodlingar; fiskaren bör även planlägga, huruvida det vore möjligt att komma åt modernare fiskeredskap och goda motorbåtar samt ägare av skutor bör organisera sig så att möjligen förekommande transport- och exporthinder med förenade krafter kunna undanrödjas. Folkets ekonomi bör förbättras, och att här finnas möjligheter visa tydligt försök; som gjorts och utförts på rätt sätt. Nyodlingar och nya arbetsmetoder bör därför ej längre förbli enskilt privilegium eller skyldighet utan hela folket bör hugga i och efter förmåga var och en på sin jordbit ta itu med att bana väg ut ur eländets gyttja, ut mot ljusare vidder. Rådfråga mera försigkomna grannar och bekanta och där de ej vet råd

står länets jordbrukskonsulent till förfogande. Vårt jordbruk är utav sådan beskaffenhet att den dryga arbetskraft, som behövs till höbärgning och sädes-skörd ej finner full användning året om, inte ens sommartiden. De lediga timmarna eller dagsverken bör därför användas till rotning av buskar och stubb, till stenbrytning, dikesgrävning och dylikt. Man bör ej vara alltför rädd för att trampa eller förstöra gräset på den del av betes- eller ängsmarken, som skall uppbrutas. Tiden, som blir över under maj och juni månader kan ej reserveras tills höet är avmejat, därför bör man redan på våren bestämma jordstycket, där alla lediga stunder under sommarens lopp skola utnyttjas. På det viset blir man i stånd att så småningom utvidga den odlade arealen. Den, som har råd att nedlägga kapital i nyodlingar, kan naturligtvis välja lämplig tid för arbetets utförande. På Wormsö är det i synnerhet höbristen, som sedan gammalt vållar huvudbry. Man menar, att finge man höskörden ökad med 4—5 lass hö, så vore mycket vunnet. Till Wormsöborna kan jag av egen erfarenhet säga, att denna sak i de flesta fall låter sig lätt göra. En halv hektar (cirka 2½ vackjord) medelgod betes- eller ängsmark uppodlad, besädd med gräsfrö och gödslad med stallgödsel eller, i fall sådan ej finnes tillräckligt, med 1—2 säckar superfosfat och ½—1 säck kalisalt, skulle i medeltal lämna en årlig höskörd på 5—8 lass. Vi räkna här med 6 lass och om vi antaga att den naturliga ången innan den blev uppodlad gav 1 lass hö av ½ hektar så blir det 5 lass merskörd.

Odlingskostnaderna bli ungefär följande:

Rotning av träd och buskar	20:—
Stenbrytning och körning	15:—
Plöjning och harvning	12:—
Gödsling för 3 år	30:—
Gräsfrö	9:—

Summa Kr. 86:—

Om marken bör avdikas så bli omkostnaderna större, beroende på hur avloppet för vattnet ställer sig. Avloppsdi-ken uppgrävas genom vattuföreningar. För den enskilde jordbrukaren ställer sig den saken svår, ja, är i flesta fall rent omöjlig, därför räknade jag här med jord, som är torr och ej i behov av avdikning.

Fem lass är liktydigt med 2000 kg. gott åkerhö å 4 sent och kostar kr. 80. Efter den här gjorda beräkningen framgår, att redan en höskörd nära nog täcker alla omkostnader. Rotningen och stenkörningen är gjord för alltid, konstgödseln och gräsfröet är beräknat för tre år, så att de två nästföljande höskördarna skulle redan bli renvinst. De, som anmäla sig i jordbrukskammaren (Pö-lutöököda) som nyodlare före den 15 mars få dessutom premie upp till 50 kr. pr. hektar. Vid ovan tagna omkostnader blir premien för ½ hektar 10—15 kronor, som även i sin tur minskar odlingsomkostnaderna.

Detta angående ökningen av höet; men även rotfrukts- och sädesskördarna bör ökas. Detta bör ske främst genom rationellare bruk av den redan odlade arealen. En mångsidigare växtföljd, där även klöverhöet regelmässigt efter varje 5—6 år återkommer, bidrager till ökade skördar. Även trädesåker ger på de flesta ställen höskörd. I stället för att hålla hela trädesåker som helträda (svartträda) kan man omväxlande beså halva trädesåker med blandsäd eller också sås föregående våren i den sista grödan före trädesbruket klöverfrö. Blandsäden såväl som klöver avmejas till hö och trädesåker gödslas och bearbetas för höst-sädesådd. Klöver är i allmänhet bättre, men fröet ställer sig dyrt, såvida det skall köpas. Odla man klöverfröet själv, så bör klöver i alla händelser föredragas framför blandsäden. Även torvströet i stallarna, som ger mer och värdefullare gödsel, är en viktig hävstång till höjandet av skördarna. Kan man sedan så småningom taga delar av skogsängarna, som i nuvarande

65 år.

Sextiofem år fyllde den 1 mars hamnlotsen **Leander Berg**, Tallinn. B. är född på Nargö och har därför i likhet med de flesta nargöbor tillhört sjön alltifrån barndomen. Åren 1905—1913 seglade han med egen skuta i fraktfart på Östersjön. Kaptensexamen avlade han år 1911 i Kuresaar. Under krigstiden tjänstgjorde B. några år såsom lots i Helsingfors, men sedan år 1918 har han varit hamnlots i Tallinn. I många år har B. tillhört svenska Mikael församlingens kyrkoråd och varit församlingens representant i kontraktsynoden. Varmt religiös och kyrkligt intresserad är herr Berg en av hörnstenarna i den svenska församlingen i Tallinn.

Söndagen den 15 mars kl. 1 samlas Birkasvännerna till sin traditionella vinterfest i Landbruks- och Folkhögskolan på Pürksi. Alla hjärtligt välkomna!

skick ej ge någon vinstbringande avkastning alls, under säd, rotfrukter och åkerhö, så är man på god väg. Hur sedan skördarna fördelaktigast omsätts till mjölk, smör, kött, fläsk, ull, ägg m. m., slutligen till rena kontanter, det är sen ett annat kapitel, kanske ej så svårslösligt som det första.

25 regeringar och 11 riksäldstar på 18 år.

Rubriken talar för sig själv. Landet har under sin 18-åriga självständighetstid styrts av ej mindre än 25 regeringar, varav framgår, att medeltiden för en regerings existens varit 8 månader och 18 dagar. Då antalet riksäldstar dock blott uppgår till 11, ha flera män mer än en gång fått bekläda den ansvarsfulla posten. Rekordet torde dock härvidlag innehavas av nuvarande riksäldsten, K. Päts, som icke mindre än under åtta olika regeringsperioder stått vid statsrodret. Efter nu förgångna 18 år kan det vara av intresse att göra en återblick i form av statistik över landets regeringar under självständighetstiden.

1. Första temporära regeringen tillsattes 24 febr. 1918 — riksäldst. K. Päts.

2. Andra temporära regeringen tillsattes 12 nov. 1918 — riksäldst. K. Päts.

3. Tredje temporära regeringen tillsattes 27 nov. 1918 — riksäldst. K. Päts.

Den 9 maj 1919 sammanträdde konstituerande församlingen och bildades regeringen på basis av de politiska partiernas samförstånd. Enligt denna princip, parlamentariskt samförstånd — ofta kallad kohandel — har i landet bildats 22 regeringar.

4. reger. bildades 9 maj 1919 riksäldste O. Strandman

5 reger. bildades 18 nov. 1919 riksäldste J. Tönisson

6 reger. bildades 28 juli 1920 riksäldste A. Birk

7 reger. bildades 30 juli 1920 riksäldste J. Tönisson

8 reger. bildades 25 okt. 1920 riksäldste A. Piip

9 reger. bildades 25 jan. 1921 riksäldste K. Päts

10 reger. bildades 21 nov. 1922 riksäldste J. Kukk

11 reger. bildades 2 aug. 1923 riksäldste K. Päts

12 reger. bildades 26 mars 1924 riksäldste Fr. Akel

13 reger. bildades 16 dec. 1924 riksäldste J. Jaakson

14 reger. bildades 15 dec. 1925 riksäldste J. Teemant

15 reger. bildades 22 juli 1926 riksäldste J. Teemant

16 reger. bildades 4 mars 1927 riksäldste J. Teemant

17 reger. bildades 9 dec. 1927 riksäldste J. Tönisson

18 reger. bildades 4 dec. 1928 riksäldste A. Rei

19 reger. bildades 9 juli 1929 riksäldste O. Strandman

20 reger. bildades 12 febr. 1931 riksäldste K. Päts

21 reger. bildades 19 febr. 1932 riksäldsten J. Teemant

22 reger. bildades 19 juli 1932 riksäldste K. Einbund

23 reger. bildades 1 nov. 1932 riksäldste K. Päts

24 reger. bildades 18 maj 1933 riksäldste J. Tönisson

25 reg. bildades den 21 okt. 1933 med riksäldste K. Päts

som riksäldste och denna regering svarar allt fortfarande för landets ve och väl.

Blicka vi tillbaka, finna vi, att nuvarande riksäldsten K. Päts icke mindre än åtta olika gånger bildat regering och att hans regeringstid under de förgångna aderton åren sammanlagt varat ej mindre än c-a 8 år.

J. Tönisson har under tiden fyra gånger varit statsäldste och dennes sammanlagda regeringstid utgör c-a två och ett halft år.

J. Teemant har likaledes fyra gånger bildat regering och varit statsäldste i närmare två och ett halft år.

O. Strandman har regerat i två perioder på en tid av två och ett halft år. Således utgör de tre sistnämndas regeringstid sammanlagt sju och ett halft år. K. Päts regeringstid utgör c-a 8 år. Följaktligen återstår en tid på två och ett halft år att delas på övriga sju riksäldstars regeringsperioder.

Rekordet i kortaste regeringsperiod torde dock innehavas av A. Birk, som ej längre än en kvarts timme år 1928 hade nöjet bekläda den ansvarsfulla och krävande posten.

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn:
Söndagen den 8 mars (2:a söndagen i Fastan) högmässa kl. 11 fm. prosten K. Nilsson. — Söndagsskola.

Hembygden.

Wormsönytt.

Söndagen den 1 mars höll Wormsö Allmänna Brandförsäkringsförening sin årsstämma under hemmansägare And. Vikströms ordförandeskap. Av årsberättelsen framgick att föreningens medlemssiffra ökats, och att nettobehållningen för året var dryga 300, kr. Styrelseledamoten J. Alström omvaldes.

I rådet invaldes And. Engdahl och Joh. Pihl. Revisorer för året blevo J. Westerström, L. Öman och J. Sjöman. Ordningen på stämman var mönstergill.

Per Bonde.

Ruhnu.

Folkomröstningsmaterialet från Ruhnu skulle enligt den ursprungliga planen avhemptas av en flygmaskin. Denna plan omintetgjordes dock därigenom att runöborna den 27 januari själva kommo över isen med sparkar och uppenbarade sig i Kuresaar där de överlämnade omröstningsmaterialet till länsstyrelsen.

Skottår i svenskbygden.

I går samlades ett halft dusin tanter i öns centrum tydligen för att hugfästa minnet av skottårsdagen. Till kaffe-

bord hade man valt ett cirkelrunt sådant för att ingen av dem skulle känna sig „kantstött“.

Allt såg lovande ut. Värmen-, vinden-, temperaturen-. Kaffeppetter hoppade muntert på spisen och stämningen var i stigande. Blott en sak var förarglig . . . den uppvaktande kavaljeren . . . saknades. —e.

Utlandet.

Politiska tillståndet i Japan oklart.

Efter upprorsförsöket är tillståndet ännu ganska osäkert. Man gör gällande, att militära kretsar försöka diktera regeringens politiska åtgärder. Av regeringen fordras fortsättning av expansionen i Kina och Mandschukuo. Allvarliga farhågor för freden i Fjärran Östern hysas. Stalin har i en intervju med en representant för den amerikanska Seripps-Howard tidningskoncernen förklarat, att om Japan angriper Mongoliet, Ryssland då ovillkorligen kommer att aktivt ingripa mot Japan.

På onsdagen anlände till Tallinn Tysklands nya sändebud här dr Hans Frohwein jämte maka. Ministerparet mottogs

Utgivare:
Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:
M. Westerblom, ansvarig red.
A. Stahl.
A. Aspelin.

Lokalredaktörer:

Wormsi, T. Gårdström.
Noarootsi, V. Pöhl.
Höbring, A. Vesterberg.
Roslep, A. Bergman.

Rüütli 3, Tallinn. Tel. 470-08

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 ” ” 1:—	1/2 ” ” 2:—

och välkomnades av representanter från vederbörande ministerium och medlemmar av tyska beskickningen.

Kriget i Abessinien.

Nya nederlag för abessinierna.

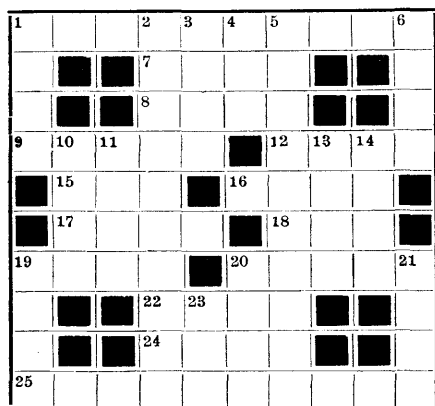
Av alla maddelanden, ehuru dessa ofta äro varandra motsägande, att döma pågår f. n. en mycket intensiv verksamhet på krigsskådeplatsen. Sålunda meddelas att abessinierna lida det ena stora nederlaget efter det andra, och italienarna anse abessiniernas motståndskraft bruten så gott som på alla fronterna.

Under tiden försöker 13-mannakommitten i Geneve mäkla fred. Ett förslag har tillställts de krigförande makterna att omedelbart inställa fientligheterna. Svar på förslaget väntas till den 10 mars.

Polen avbryter förbindelserna med Litauen.

Från Kaunas meddelas, att Polen avbrutit förbindelserna med Litauen. Polska utrikesministeriet har förbjudit anordnandet av exkursioner från Polen till Litauen. Polska konsulerna i Lettland ha fått befallning att ej utfärda visa åt litauiska medborgare för resa till Polen. Undantag kunna göras endast för journalister.

Korsord nr. 4.

Vågräta ord:

- Gör nytta endast genom att svänga runt.
- Ful vana.
- Gör man säkrare på två ben än på ett.
- Har lysande svans.
- Känd för envishet.
- Person eller prydnad.
- Inte.
- Har vaggande gång.

- Sammanslutning.
- Ville man ibland säga till solen.
- Binder.
- Ej lämna i fred.
- Vikt.
- För ej långt framåt.

Lodräta ord:

- Brukar ha upphöjd plats.
- Blivande blomma.
- Efter söndag.
- Undangömd plats.
- Bli ärmarna hos sömmerskan.
- Måste man i bastun.
- Besvär.
- Vana.
- Säger estlandssvensken när han vill visa dig något.
- Fin tråd.
- Har bonden innan han skördar.
- Bäres på ryggen.
- Ger svar på tal.
- Åstadkommer omätligt drickande

Lösning insändes i urklipp eller avskrift till red. senast den 31 mars 1936. Först öppnade rätta lösningen belönas med bokgåva värde kr. 2.50. Uppgiv namn och adress.

E. Heisleri trükk, Pikk 41, Tallinn.

Bliv medlem i S.O.V.
och prenumerera på
KUSTBON